

OUDE WEGEN NAAR HET FEEST

Oude wegen naar het Feest

*40 dagen geloofsverdieping
uit de vroege kerk*

Zonder deze mensen was dit boek er misschien wel nooit geweest:

*Faith, Sifra en Jäir,
Linda, Thea, Maikel, Roy, Otto, Sjaak, de Living Room-groep,
mijn vader en moeder.*

*De Pinkstergemeente Filadelfia in Arnhem,
waar ik deel van het Lichaam van Christus ben.*

*De Russisch-orthodoxe Kerk in Deventer,
waar ik mijn eerste paasliturgie vierde.*

Bij dit boek hoort de website www.OudeWegen.nl, waar veel aanwijzingen en achtergrondinformatie te vinden zijn. Zo is er informatie over de kerkvaders, het ontstaan van de Grote Vasten en het Jezusgebed. En speciaal voor mensen die in groepen bij elkaar komen, zijn er gespreksvragen en tips voor het samenkomen.

www.OudeWegen.nl

Mattias Rouw

Oude wegen naar het feest

40 dagen geloofsverdieping uit de vroege kerk

© 2010 Uitgeverij Kok

Postbus 5018, 8260 GA Kampen

www.kok.nl

Omslagontwerp: Lucas Reinds, Pankra

Foto's binnenwerk: Sjaak Verboom

ISBN 978 90 435 1773 7

NUR 707

Bijbelteksten zijn geciteerd uit de Nieuwe Bijbelvertaling, (c) 2004 Nederlands Bijbelgenootschap, Haarlem.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording or any other – except for brief quotations in printed reviews, without the prior written permission of the publisher.

Inhoudsopgave

Wij komen iets brengen!	9
Inleiding	12
Vergeving ontvangen - 1ste zondag	15
Op weg naar huis - 2de zondag	19
Confronterende checklist - 3de zondag	24
Anderen vergeven - 4de zondag	29
Gods schepping - 1ste week - maandag	37
Opwaartse tocht - 1ste week - dinsdag	41
Beeld en gelijkenis - 1ste week - Aswoensdag	45
God waarschuwt - 1ste week - donderdag	49
Opnieuw contact - 1ste week - vrijdag	53
Liefhebben - 1ste week - zaterdag	58
Jezus volgen - 1ste week - zondag	62
Jezelf offeren - 2de week - maandag	68
Over je broer waken - 2de week - dinsdag	72
De wet en de profeten - 2de week - woensdag	76
Op de grond liggen - 2de week - donderdag	80
Gruwelen - 2de week - vrijdag	84
Als U het wilt - 2de week - zaterdag	89
De kracht van vriendschap - 2de week - zondag	92
Gewoon doen! - 3de week - maandag	98
Verwondering - 3de week - dinsdag	102
Vallen en opstaan - 3de week - woensdag	106
Prachtige beloften - 3de week - donderdag	110
Zorgvuldig gekozen woorden - 3de week - vrijdag	115
Jezus volgen - 3de week - zaterdag	120
De omgekeerde wereld - 3de week - zondag	124
Een blijmoedige geveer - 4de week - maandag	130
God verbindt - 4de week - dinsdag	134

Wees niet bezorgd - 4de week - woensdag	138
Hoogmoed - 4de week - donderdag	142
Besef en bewustzijn - 4de week - vrijdag	145
Luisteren naar God - 4de week - zaterdag	150
Bidden en vasten - 4de week - zondag	153
Mijn woonplaats - 5de week - maandag	160
Woorden bewust uitspreken - 5de week - dinsdag	164
Verlossing - 5de week - woensdag	168
Krachtige nederigheid - 5de week - donderdag	172
Gehoorzamen - 5de week - vrijdag	176
Onze hogepriester - 5de week - zaterdag	180
Koninkrijk van de hemel - 5de week - zondag	184
Gods plan - 6de week - maandag	190
In het geheim - 6de week - dinsdag	194
Vastenpraktijken - 6de week - woensdag	198
Wees niet jaloers - 6de week - donderdag	203
Doop en dood - 6de week - vrijdag	207
Mijn opstanding - 6de week - zaterdag	211
Nederige Koning - 6de week - zondag	215
Moedig zijn - maandag	223
Waken en werken - dinsdag	228
Boete en blijdschap - woensdag	233
Je bent wat je eet - Witte Donderdag	237
Een chronologische reis - donderdagavond	241
Mijn God - Goede Vrijdag	242
In het dodenrijk - Stille Zaterdag	247
Feestmaal van het geloof - paaszondag	252
Gebruikte informatie	255
Eindnoten	256

Wij komen iets brengen!

In mijn zoektocht naar spiritualiteit belandde ik in Californië in een Orthodoxe gemeente onder het Patriarchaat van Antiochië. Alle leden waren blanke amerikanen en de gemeente had in twee jaar tijd de ommezwaai van charismatisch-evangelisch naar Syrisch-Orthodox gemaakt. De leden van kerkenraad, de voorganger inclus, liepen nu in lange gewaden. Er waren geen stoelen. Men kuste de Bijbel en stond anderhalf uur voor de Ikonostase. Met verbazing zag ik hoe de jongeren hierin opgingen. Er was ruimte voor persoonlijke zegen en aan het eind werd er ook iets persoonlijks gedeeld. De zang was Orthodox met Engelse tekst. Het was eerbiedig en ingetogen, maar ook warm.

Na afloop lunchte ik bij de priester, de voormalige voorganger van de evangelische gemeente. Hij liet me video's zien van de gemeente anderhalf jaar daarvoor: de bekende vrije lofprijzing, getuigenissen, dansen en zwaaien met vlaggen, moderne nogal harde muziek, de een staat, de ander zit, de volgende ligt. Wat was er in hemelsnaam gebeurd?

De kerkenraad ging ernst maken met gebed en discipelschap en ontdekte dat bidden te zwaar wordt als je het steeds uit je tenen moet halen en dat navolging alles te maken heeft met broederschap. Zij ontdekten dat bidden ook mag met de gebeden van Benedictus of Franciscus of anderen. Dat er ruimte is voor stilte en meditatie. Dat het weldadig is om je te scharen in het leger van gelovigen die je zijn voorgegaan en dat je niet je hoogst eigen uiting van vroomheid hoeft te etaleren. Je mag je laten dragen door de liturgie. Gevoel heeft niet het hoogste woord. Het werd een zoektocht die ertoe leidde dat de raad steeds meer ontdekte dat ze in symbool en liturgie, in orde en

schoonheid, het mysterie van de opstanding van Jezus een betere plaats konden geven dan in de vele privé-verhalen over persoonlijke ervaringen.

Ik ontdekte toen ook dat de Orthodoxe kerken in de Verenigde Staten snel groeiden. En tot mijn verbazing trof ik in de Orthodoxe kerk een flink aantal leiders aan die uit de evangelische beweging afkomstig waren. Toen ik na de dienst aan een jongvolwassene vroeg waarom hij deze ommezwaai gemaakt had kwam het volgende, onvergetelijke zwart-wit antwoord:

Het is onmogelijk om Amerikaan en christen tegelijk te zijn.

Wij Amerikanen zoeken naar gevoel, maar het Evangelie gaat over navolging.

Wij zoeken naar iets comfortabels, maar Jezus zei: Neem je kruis op.

Wij zoeken naar jeugd, 'jong' en popcultuur: maar het geloof van de vaderen, de heiligen van alle eeuwen, is ons voorbeeld, en het Evangelie is al helemaal niet 'pop', of populair!

Wij zoeken naar nieuwe en vernieuwende dingen, maar het Evangelie wordt gedragen door wat beproefd is gebleken in tijd en traditie;

Wij willen alles groot maar God begon klein; wij willen alles snel: maar God heeft de tijd.

Wij willen consumeren, maar het Evangelie heeft te maken met geven, delen en dienen.

Ik vroeg: 'Maar wat kom je hier dan halen?'

Toen antwoordde hij een beetje geïrriteerd: *Wij komen niets halen!*

Wij komen iets brengen. Aanbidding. Samen met alle heiligen en engelen.

Vroeger kwamen we iets halen. Nu komen we als leerlingen God onze lofprijzing brengen.

Het bovenstaande heeft veel te maken met dit boek en de weg van Mattias Rouw. En niet alleen van hem maar van een groeiend aantal christenen die zoeken naar vormen van geloof die boven de postmoderne ik-obsessie uitstijgen. Het nieuwe monastieke leven, de postmoderne devotie, de zogenaamde emerging church, de Renovare-

beweging. Dit boek is geschreven door een jongere die de pelgrimage door evangelisch en protestants Nederland heeft gemaakt en onderweg is. Die de rijkdom van de Orthodoxie heeft ontdekt en dat wil doorgeven. Ik ben ervan overtuigd dat dit velen raakt: een krachtig en beproefd spoor te vinden waarin je ontdekt dat je het geloof niet in je eentje uitvindt. Dat je zonder verlies van individualiteit mag meewandelen met anderen. Waar je niet allereerst iets komt halen, maar waarin je samen met alle heiligen en de engelen God aanbidt.

Ik leerde Mattias kennen toen ik onderzoek deed naar de achterdeur van de evangelische gemeenten (*Ooit Evangelisch*, Uitgeverij Kok, 2009). Een onderzoek dat de vinger legt bij blinde vlekken van één bepaalde, mijn, stroming. Elke stroming heeft blinde vlekken. Het bijzondere van onze tijd is dat de rijkdom van alle stromingen onderdeel kunnen worden van het 'geloofspalet'. Een veelkleurig palet met diepe inhoud, rijke liturgie en persoonlijke beleving. Drie facetten die in één stroming niet zomaar vindbaar zijn. Ik hoop dat er vormen van samen geloven zullen ontstaan waar die stromen elkaar vinden en dit boek helpt daarbij.

Toen ik het voorrecht had om het manuscript van Mattias te lezen dacht ik onmiddellijk aan mijn ervaring in Californië en was enthousiast over dit plantje uit Nederlandse klei. Het ligt nu in uw handen. Een instrument om aandachtig en zorgvuldig om te gaan met de kern van het Evangelie: de aanbidding van de Eeuwige.

Otto de Bruijne

Inleiding

Oude Wegen naar het Feest is geschreven uit liefde voor Jezus Christus, die de dood overwon, en de wens om deze liefde praktisch vorm te geven. Zijn overwinning gaat voor mij verder dan een historische gebeurtenis. Ze is een eeuwige waarheid die ons elke dag mag inspireren en aanmoedigen!

Bij het zoeken naar praktische vormen neem ik je mee op oude wegen. Deze wegen vormen de lessen van de vroege kerk, het oosters-orthodoxe christendom. In de vroege kerk was het paasfeest het moment waarop mensen werden gedoopt. Daarom stond de periode voorafgaand aan het paasfeest – deze periode wordt de Grote Vasten genoemd – in het teken van bekeren en voorbereiden op de doop. Een ander woord voor bekeren is heroriënteren en daarmee biedt de Grote Vasten een belangrijk thema aan mensen die geen doopleerling zijn. Ik hoop dat dit boek je zal verrassen door het thema ‘heroriënteren’ opnieuw praktisch onder je aandacht te brengen. Want elke dag kunnen wij ons leven opnieuw door God in de goede richting laten leiden!

Oude wegen naar het Feest heeft een dagelijkse ritme van een Bijbelgedeelte, een Overdenking, de wijsheid van een kerkvader en een Lied van de oude kerk. De Bijbelgedeelten zijn uit de oosters-orthodoxe kalender van de Grote Vasten overgenomen. Vervolgens plaatst de Overdenking het Bijbelgedeelte op een persoonlijke manier in het dagelijkse leven. Daarnaast heb ik de Wijsheid van de kerkvaders toegevoegd. De titel ‘kerkvader’ wordt meestal gebruikt voor gezagvolle kerkleiders en theologen uit het eerste millennium. Zij speelden een belangrijke rol in de verdieping van het christelijke geloof

en lieten zien dat God mensen inspireert. Omdat Gods wijsheid tijdloos is, is veel van wat zij zeiden relevant voor ons vandaag. Ten slotte heeft de oosters-orthodoxe kerk een onuitputtelijke bron van inspiratie in haar kerkliederen. Wandelend over de oude wegen naar het paasfeest wil ik je de schoonheid van deze oude liederen laten zien.

Ik wens je bij het lezen van dit boek Gods zegen en inspiratie toe. Ik bid dat de opstanding van Jezus Christus steeds meer voor je mag gaan betekenen. Want God leeft en zijn liefdevolle aanwezigheid is zijn Koninkrijk op aarde.

Mattias

In dit boek zijn foto's van Sjaak Verboom opgenomen. De foto's zijn geïnspireerd door de opdrachten uit de Bergrede, zie Matteüs 6 en 7. Samen met de tekst laten de foto's zien dat in de aanloop naar Pasen het praktisch christen-zijn centraal staat.

www.SjaakVerboom.nl

DE VOORBEREIDENDE WEKEN

Vergeving ontvangen

1ste zondag

Zondag van de tollenaar en de farizeeër

2 TIMOTEÛS 3:10-15

LUCAS 18:9-14

∞ *Bijbelgedeelte*

Met het oog op sommigen die zichzelf rechtvaardig vinden en anderen minachten, vertelde hij de volgende gelijkenis. ‘Twee mensen gingen naar de tempel om te bidden, de een was een farizeeër en de ander een tollenaar. De farizeeër stond daar rechtop en bad bij zichzelf: “God, ik dank u dat ik niet ben als de andere mensen, die roofzuchtig of onrechtvaardig of overspelig zijn, en dat ik ook niet ben als die tollenaar. Ik vast tweemaal per week en draag een tiende van al mijn inkomsten af.” De tollenaar echter bleef op een afstand staan en durfde niet eens zijn blik naar de hemel te richten. In plaats daarvan sloeg hij zich op de borst en zei: “God, wees mij zondaar genadig.” Ik zeg jullie, hij ging naar huis als iemand die rechtvaardig is in de ogen van God, maar die ander niet. Want wie zichzelf verhoogt zal vernederd worden, maar wie zichzelf vernedert zal verhoogd worden.’

LUCAS 18:9-14

∞ *Overdenking*

Vandaag is de dag waarop ik mijn blik actief naar het paasfeest ga richten. Er breekt een tijd van voorbereiding en (her)bekering aan. Het wordt een periode van vasten, bidden en vrijgevigheid. Het is nu tien weken voor het paasfeest en ik heb een flinke reis voor de boeg. Deze eerste zondag van de voorbereidende weken vertelt de gelijkenis

van de farizeeër en de tollenaar. Het verhaal laat zien dat hoogmoed, vasten en tienden geven niet samen gaan. De farizeeërs deden erg hun best voor God. Zij waren mensen die zich strikt aan de Wet van Mozes en de Misjna probeerden te houden (de Misjna is de mondelinge overlevering van de toelichting op de Wet). Alles in hun leven was erop gericht heilig te leven. De Heer had namelijk een belangrijke opdracht aan het joodse volk gegeven: ‘wees heilig, want ik ben heilig’. Dit probeerden de farizeeërs te bereiken door het vervullen van de Wet en de Misjna. Daarbij deden zij zelfs liever te veel dan te weinig. Zo staat in de Bijbel dat ze zelfs een tiende van de kruiden op hun kruidenrekje weggaven: munt, dille, komijn, wijnruit en andere kruiden.²

Nu denk je misschien: ‘Wat overdreven van die farizeeërs’, maar oordeel niet te snel. Ik zie in de farizeeërs mensen die zich met passie en grote toewijding inzetten. Zij deden meer dan van hen werd gevraagd. Daar kan ik nog veel van leren. Jezus verwijt de farizeeërs dan ook niet dat ze zich nauwgezet aan de Wet willen houden. Hij verwijt hun dat ze vergeten zijn zich daarbij in te zetten voor recht, barmhartigheid, trouw, gerechtigheid en liefde tot God.³ Hoe zit dat met mij? Zet ik mij hier eigenlijk wel voor in?

De gelijkenis laat verder zien dat nederigheid en het erkennen van mijn zonden, mij voor God rechtvaardig maken. Nederigheid en zachtmoedigheid openen de poorten van Gods genade.⁴ Petrus en Jakobus hadden de les van deze gelijkenis kennelijk goed onthouden. Want jaren nadat Jezus naar de hemel was gegaan, schreven zij er nog over: ‘God keert zich tegen hoogmoedigen, maar aan nederigen schenkt hij zijn genade.’⁵ Want als ik mij voor God verneder, laat ik zien dat ik van Hem afhankelijk ben. Zo vindt er een ontmoeting plaats tussen God en mij. Daarom ontmoette de tollenaar God en de farizeeër niet. Daarom ontving de tollenaar vergeving en de farizeeër niet. Want vergeving kan alleen plaatsvinden als er een ontmoeting is met de Vergever.

De tollenaar bleef op een afstand staan en durfde zijn blik niet naar de hemel te richten. Hoe sta ik erbij in de kerk? Is het een ‘fijne’ dienst geweest als de muzik lekker speelde? Is het een ‘fijne’ dienst geweest

als ik prettige emoties heb ervaren? Is het een 'fijne' dienst als de preek inspirerend en theologisch verantwoord was? Maar als de tollenaar in de tempel gerechtvaardigd werd door zichzelf op de borst te slaan en het uit te roepen naar God, wat zegt dit dan over mijn houding in Gods huis?

Zowel de tollenaar als de farizeeër houden mij een spiegel voor. Laat ik daarom nu mijn eerste, stevige stappen op de weg naar het grote paasfeest zetten. Laat ik mij opnieuw bekeren. Want net als de tollenaar heb ik ook Gods vergeving nodig. In de Griekse grondtekst van het Nieuwe Testament staat het woord *metanoia*, dat we in het Nederlandse vertalen met *bekering*. *Metanoia* betekent letterlijk 'het veranderen van je gedachten', en dan niet zomaar een verandering, maar meer een transformatie, een totale heroriëntatie. Zo wil ik mij ook van mijn eigen pad afkeren en op Gods weg gaan lopen, de weg van Gods nabijheid en vergeving die naar het paasfeest leidt. Ik zet eenvoudig de ene stap na de andere: het vernederen voor God, het uitroepen naar God, gerechtigheid, vergeving en vreugde ontvangen van God.

∞ *Wijsheid van de kerkvaders*

Trots zorgde ervoor dat de farizeeër werd vernederd. Nederigheid zorgde ervoor dat de tollenaar werd verhoogd. Dus, als je goed werk verricht, wees er dan niet trots op, want alleen door nederig te zijn, bewijs je dat je werk nog vele malen groter is. Als je het laat voorkomen alsof je niets hebt gedaan, heb je daarmee alles gedaan. Want als we zondigen en erkennen dat wij zondig zijn, worden wij net als de tollenaar gerechtvaardigd; hoeveel te meer als wij goede werken doen en onszelf daarbij toch als zondaars blijven beschouwen.

Bevlek je werken dus niet, gooi de vrucht van je werk niet weg en mat jezelf niet voor niets af, want zo frustreer je – zelfs na al die rondes die je gelopen hebt – al je werken. De Heer kent je goede werken beter dan jij ze zelf kent. Al geef je maar één kopje koud

water, zelfs dat ontgaat Hem niet; al geef je maar één cent, al geef je maar één zucht, Hij ontvangt het als een bijzondere gave; Hij is met aandachtig betrokken en reikt je grote beloningen aan.

Maar waarom ben je dan zo met jezelf bezig? Waarom ben je je werken continu bewust aan het etaleren? Weet je niet dat als je jezelf prijst, God dat dan niet meer zal doen?

Als je goed doet, zal God je verhogen! En al zou je weklagen over jezelf, zelfs dan zou God je nog aan allen verkondigen. Want het is niet zijn wil dat je goede werken verworpen zouden worden.

Laten wij onszelf daarom niet verhogen, maar onwaardig achten, zodat wij waardevol mogen blijken te zijn. Laten wij eenvoudig zeggen: ‘Wij zijn maar knechten, we hebben enkel onze plicht gedaan.’⁶ Want als je jezelf waardig acht, ben je onwaardig geworden, al was je goedgekeurd; maar als nutteloze ben je waardevol geworden, ook al was je een verworpen.

Johannes Chrysostomus

∞ *Lied*

Laten wij ons inspannen om de deugden na te volgen die de farizeeër bezat, en ijverig streven naar de deemoed van de tollenaar. Maar laten wij ons afkeren van het slechte in beiden, zowel van de dwaasheid van slechte daden als van de zondige waan van eigen gerechtigheid.

Beschaamd werd de farizeeër die zijn waarde stelde in ijdele gerechtigheidswerken. Maar de tollenaar kwam door omhoogstrevende deugd tot de winst van de nederigheid.

Als een wagenmenner dacht de farizeeër in de deugd vooruit te gaan, maar de tollenaar, die te voet ging naast de wagen, behaalde een heerlijke voorsprong, door de klacht van de nederigheid.

Metten